اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش هفتگی
معاملات خوراک پالایشگاهی

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۶۵۳۲۸

تاریخ انتشار: آبان ۱۴۰۵

فهرست

مقدمه ۱
۱. میعانات گازی ۱
۲. وکیوم باتوم ۱
۳. روغن پایه ۳
۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول ۳
۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران ۵
۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس ۶
۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان ۷
۴. اسلاک واکس/پارافین واکس ۸
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول ۹
۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران ۹
۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان ۱۰
۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت پارس ۱۱
۴-۳. پارافین واکس؛ نفت سپاهان ۱۲
جمع‌بندی ۱۳

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم باتوم، روغن پایه، اسلاک واکس و پارافین واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

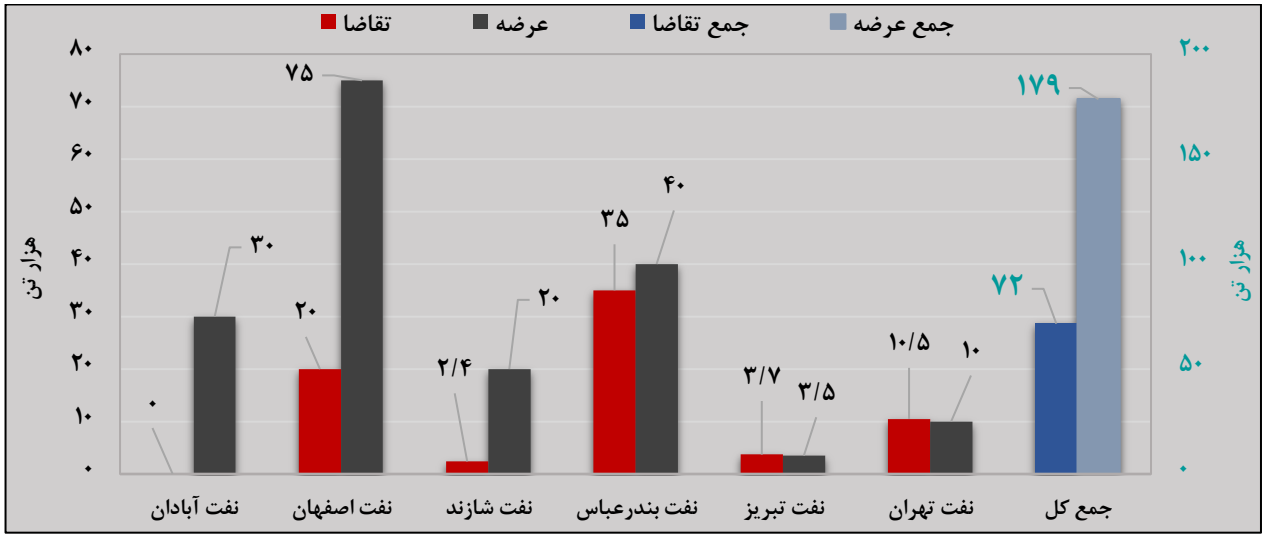
میعانات گازی طی هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ توسط هیچ شرکتی در بورس انرژی ایران عرضه نشد.

۲. وکیوم باتوم

در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، بازار وکیوم باتوم بورس کالای ایران شاهد عرضه این محصول توسط شش پالایشگاه شامل پالایش نفت آبادان، پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تبریز و پالایش نفت تهران بود. در این میان، پالایش نفت اصفهان با عرضه ۷۵ هزار تن، بیشترین حجم عرضه هفتگی را به خود اختصاص داد و پس از آن پالایش نفت بندرعباس با ۴۰ هزار تن قرار گرفت. کمترین حجم عرضه نیز مربوط به پالایش نفت تبریز بود که ۳ هزار و ۵۰۰ تن وکیوم باتوم در بورس کالا عرضه کرد.

در سمت تقاضا، وضعیت معاملات در مقایسه با هفته‌های قبل از رونق کمتری برخوردار بود؛ به‌طوری‌که چهار پالایشگاه آبادان، اصفهان، شازند و بندرعباس با مازاد عرضه مواجه شدند. در این میان، پالایش نفت اصفهان با ثبت مازاد عرضه قابل‌توجه ۵۵ هزار تنی، بیشترین فاصله میان حجم عرضه و تقاضا را تجربه کرد. همچنین، برای عرضه پالایش نفت آبادان هیچ تقاضایی به ثبت نرسید و کل حجم عرضه این پالایشگاه بدون متقاضی باقی ماند. در مقابل، تنها عرضه‌های پالایش نفت تهران و پالایش نفت تبریز با کسری عرضه مواجه شدند که این کسری به‌ترتیب ۵۰۰ و ۲۰۰ تن بود. بر این اساس، برخلاف هفته چهارم مهرماه که تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده با کسری عرضه مواجه بودند، در هفته اول آبان‌ماه شرایط بازار به سمت مازاد عرضه در بخش عمده مبادی عرضه تغییر کرد و فشار تقاضا به‌طور محسوسی کاهش یافت.

شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

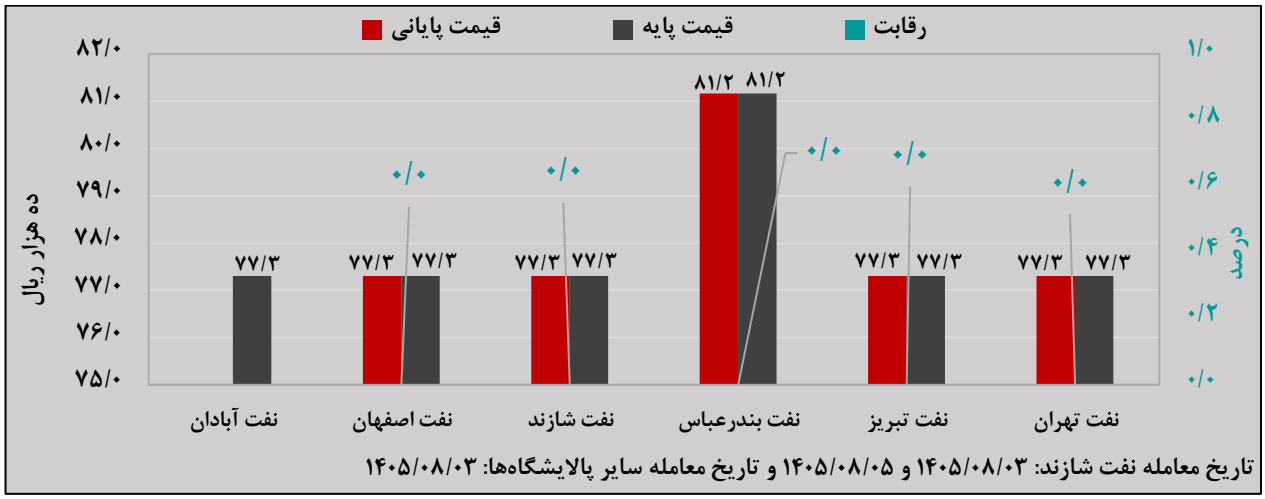

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار بررسی عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها، مجموع عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که در برابر ۱۷۹ هزار تن عرضه در بورس کالای ایران، ۷۲ هزار تن تقاضا به ثبت رسیده است. به این ترتیب، حجم عرضه ۱۰۷ هزار تن بیش از تقاضای ثبت‌شده بوده و بازار در مجموع با مازاد عرضه قابل‌توجهی مواجه شده است. این وضعیت بیانگر کاهش محسوس جذب عرضه‌ها و تضعیف فشار تقاضا در بازار وکیوم باتوم طی هفته مورد بررسی است. همچنین، بررسی عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها نشان می‌دهد که این مازاد عرضه عمدتاً تحت تأثیر عدم جذب کامل عرضه برخی مبادی، به‌ویژه پالایش نفت اصفهان و آبادان، شکل گرفته است.

همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در بورس کالای ایران در هفته اول آبان‌ماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پایانی در معاملات انجام‌شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای وکیوم باتوم معامله‌شده شرکت‌های یادشده در بورس کالا در هفته اول آبان‌ماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، رفتار قیمتی وکیوم باتوم در پالایشگاه‌های عرضه‌کننده، تحت تأثیر کاهش فشار تقاضا و شکل‌گیری مازاد عرضه در بخش عمده مبادی عرضه، با توقف رقابت قیمتی همراه بود. بررسی معاملات نشان می‌دهد که تمامی عرضه‌های انجام‌شده توسط پالایشگاه‌ها، به‌جز وکیوم باتوم پالایش نفت آبادان، در سطح قیمت پایه معامله شدند و هیچ‌گونه رقابت قیمتی برای آن‌ها به ثبت نرسید. در این میان، اگرچه عرضه‌های پالایش نفت تهران و تبریز با کسری محدودی مواجه بودند، این میزان تقاضا به شکل‌گیری رقابت قیمتی منجر نشد. همچنین، به دلیل نبود تقاضا برای وکیوم باتوم پالایش نفت آبادان، معامله‌ای برای این محصول انجام نشد و در نتیجه، رقابت قیمتی نیز موضوعیت نداشت. بر این اساس، شرایط معاملاتی هفته اول آبان‌ماه بیانگر کاهش محسوس فشار تقاضا و نبود تمایل رقابتی مؤثر در بازار وکیوم باتوم بود.

در مجموع، معاملات وکیوم باتوم در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ از تغییر محسوس شرایط بازار و حرکت آن از وضعیت کسری عرضه فراگیر به سمت مازاد عرضه حکایت دارد. ثبت ۱۷۹ هزار تن عرضه در مقابل ۷۲ هزار تن تقاضا و عدم جذب بخش قابل‌توجهی از عرضه‌ها، به‌ویژه در پالایش نفت اصفهان و آبادان، نشان‌دهنده کاهش محسوس تقاضای مؤثر در بازار بود. این شرایط در رفتار قیمتی معاملات نیز منعکس شد؛ به‌طوری‌که تمامی عرضه‌های معامله‌شده بدون رقابت و در سطح قیمت پایه به فروش رسیدند و در عرضه آبادان نیز به دلیل نبود تقاضا، معامله‌ای انجام نشد. بر این اساس، بازار وکیوم باتوم در هفته مورد بررسی با غلبه مازاد عرضه، افت فشار تقاضا و فقدان رقابت قیمتی همراه بود؛ وضعیتی که بیانگر کاهش قدرت جذب عرضه‌ها از سوی خریداران و محدود شدن فشار افزایشی بر قیمت معاملات است.

۳. روغن پایه

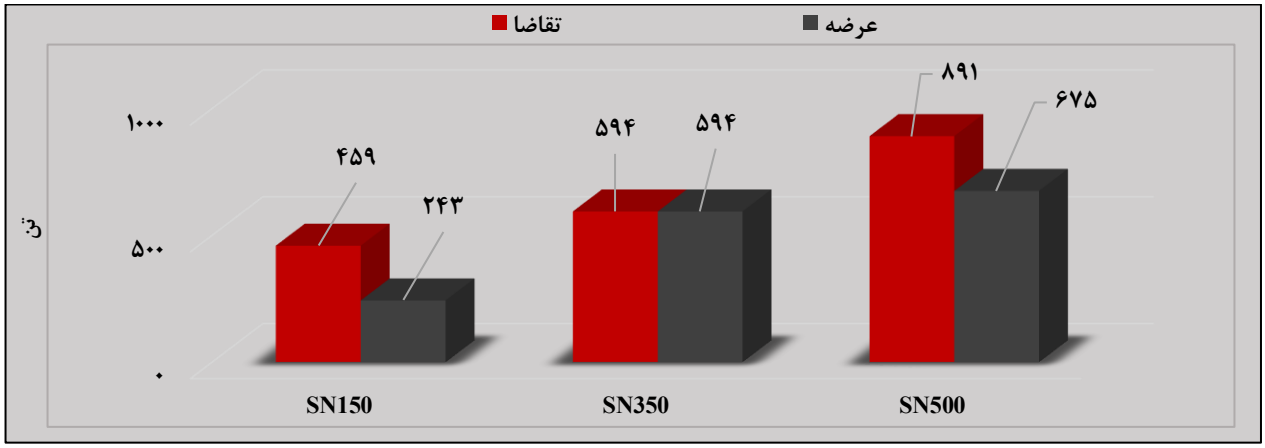
روغن پایه در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ توسط چهار تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران)، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان، در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، شرکت نفت ایرانول تهران سه گرید روغن پایه شامل SN150، SN350 و SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد و شرکت نفت ایرانول آبادان در عرضه‌های این هفته حضور نداشت.

وضعیت عرضه و تقاضای این سه گرید روغن پایه در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ در شکل زیر ارائه شده است. بر اساس داده‌های معاملاتی، بیشترین حجم عرضه مربوط به گرید SN500 و به میزان ۶۷۵ تن بود و پس از آن، گرید SN350 با ۵۹۴ تن قرار گرفت؛ درحالی‌که کمترین حجم عرضه به گرید SN150 و به میزان ۲۴۳ تن اختصاص داشت. در سمت تقاضا، گریدهای SN150 و SN500 هر یک با کسری عرضه ۲۱۶ تنی مواجه شدند. این در حالی است که برای گرید SN350، تقاضای ثبت‌شده دقیقاً معادل حجم عرضه و برابر با ۵۹۴ تن بود؛ بنابراین، این گرید در هفته مورد بررسی با تعادل میان عرضه و تقاضا همراه شد و کسری یا مازاد عرضه‌ای برای آن ثبت نشد.

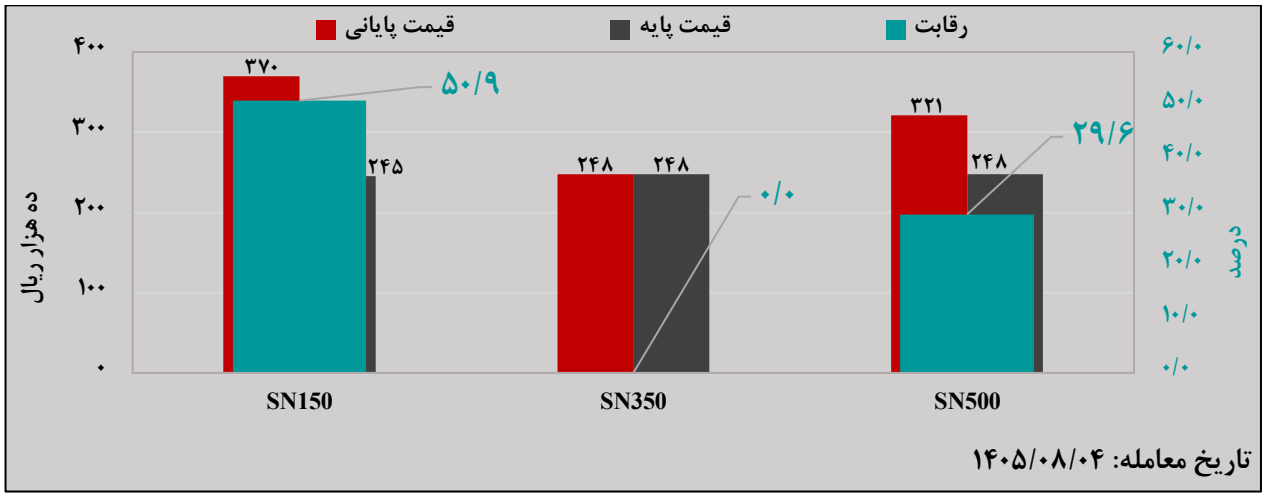
شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران)؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایه و قیمت‌های پایانی معاملات روغن پایه‌های شرکت نفت ایرانول تهران نشان می‌دهد که در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، شدت رقابت قیمتی گریدهای مختلف متناسب با وضعیت عرضه و تقاضای آن‌ها متفاوت بوده است. در این میان، گرید SN150 با وجود ثبت کسری عرضه‌ای برابر با SN500، به دلیل محدودیت نسبی بیشتر عرضه و حجم پایین‌تر عرضه‌شده، بیشترین رقابت قیمتی را تجربه کرد؛ به‌طوری‌که با رقابت ۵۰/۹ درصدی نسبت به قیمت پایه، در نهایت به نرخ ۳۷۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. پس از آن، گرید SN500 با رقابت مثبت ۲۹/۶ درصدی و قیمت پایانی ۳۲۱ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در جایگاه بعدی قرار گرفت. اگرچه این گرید نیز با مازاد تقاضا مواجه بود، حجم عرضه بالاتر آن در مقایسه با SN150 موجب شد شدت رقابت قیمتی کمتری را تجربه کند. در مقابل، گرید SN350 به دلیل تناسب حجم عرضه و تقاضا و نبود فشار مازاد تقاضا، بدون رقابت و در سطح قیمت پایه ۲۴۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، بیشترین فشار افزایشی بر قیمت معاملات به گرید SN150 اختصاص داشت؛ درحالی‌که تعادل عرضه و تقاضا در SN350 مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی شد.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران)؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

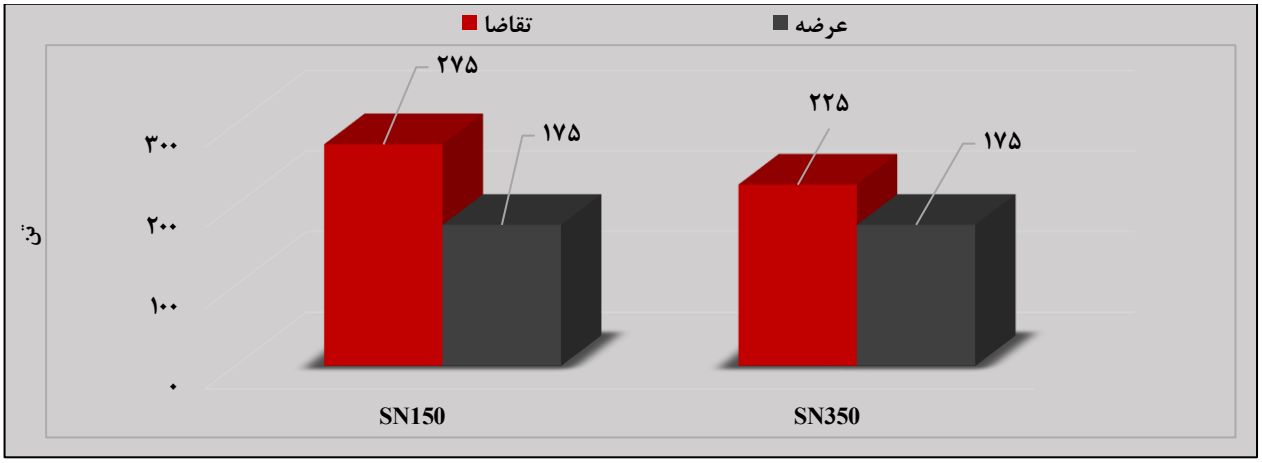

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۳. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، دو گرید روغن پایه شامل SN150 و SN350 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن‌ها در شکل زیر ارائه شده است. نکته قابل‌توجه در عرضه‌های این هفته، ارائه گرید SN150 برای نخستین‌بار از سوی شرکت نفت بهران است؛ چراکه این شرکت در روال معمول عرضه‌های خود، گریدهای SN350 و SN500 را در بورس کالا عرضه می‌کرد. این تغییر در ترکیب محصولات عرضه‌شده می‌تواند نشان‌دهنده تغییر در رویکرد عرضه این مجموعه باشد و باید دید در هفته‌های آتی نیز تداوم خواهد داشت یا خیر. بر اساس داده‌های معاملاتی، هر یک از دو گرید SN150 و SN350 به میزان ۱۷۵ تن عرضه شدند؛ با این حال، تقاضای ثبت‌شده برای هر دو محصول از حجم عرضه فراتر رفت. به‌طوری‌که گرید SN150 با کسری عرضه ۱۰۰ تنی و گرید SN350 با کسری عرضه ۵۰ تنی مواجه شدند. بر این اساس، هر دو گرید عرضه‌شده با فشار تقاضا همراه بودند، اما شدت این فشار در گرید SN150 بیشتر از SN350 بود.

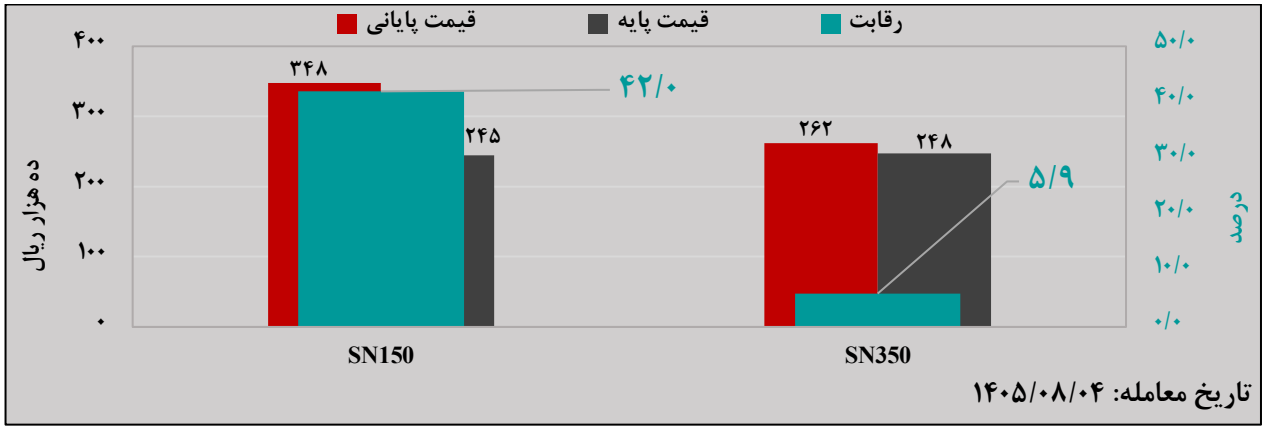
شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایه و قیمت پایانی معاملات روغن پایه‌های شرکت نفت بهران در بورس کالای ایران طی هفته اول آبان‌ماه نشان می‌دهد که هر دو گرید عرضه‌شده، متناسب با میزان فشار تقاضا، با رقابت قیمتی مثبت مواجه شدند. در این میان، گرید SN150 به دلیل فشار تقاضای بیشتر، رقابت قابل‌توجه ۴۲ درصدی را نسبت به قیمت پایه تجربه کرد و در نهایت با نرخ ۳۴۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. در مقابل، گرید SN350 با وجود مواجهه با مازاد تقاضا، رقابت محدودتری معادل ۵/۹ درصد داشت و با قیمت پایانی ۲۶۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به فروش رسید. بر این اساس، تفاوت در شدت رقابت قیمتی دو گرید نشان می‌دهد که فشار تقاضای بالاتر برای SN150، عامل اصلی شکل‌گیری فاصله معنادار در میزان رقابت و قیمت پایانی این دو محصول بوده است.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

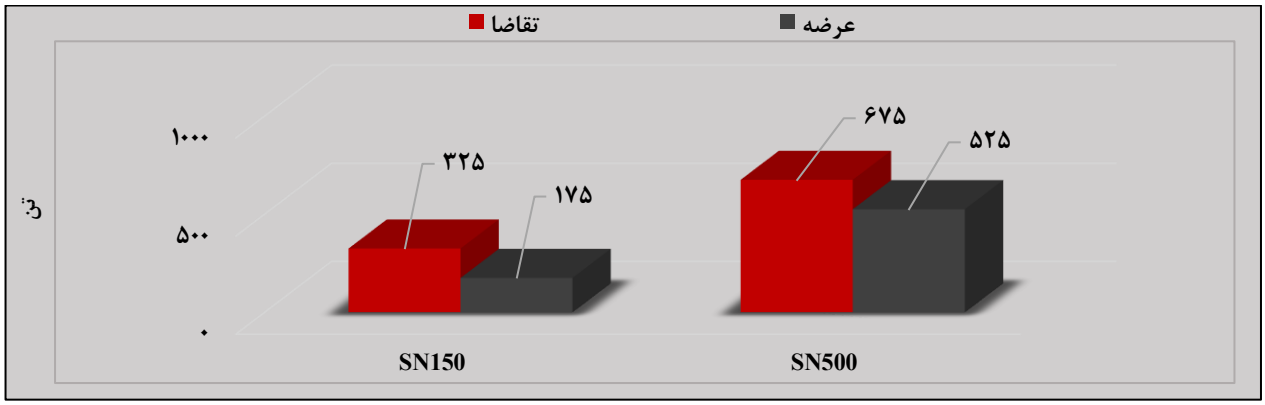

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، دو گرید روغن پایه SN150 و SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر، وضعیت عرضه و تقاضای این دو گرید در هفته مورد بررسی ارائه شده است. بر اساس داده‌های معاملاتی، ۱۷۵ تن از گرید SN150 و ۵۲۵ تن از گرید SN500 عرضه شد. در مقابل، تقاضای ثبت‌شده برای هر دو محصول از حجم عرضه فراتر رفت؛ به‌طوری‌که هر یک از دو گرید با کسری عرضه ۱۵۰ تنی مواجه شدند. با وجود یکسان بودن میزان کسری عرضه، شدت فشار تقاضا در گرید SN150 بیشتر بوده است؛ چراکه حجم عرضه این گرید تنها توانسته حدود ۵۳ درصد از تقاضای ثبت‌شده را پوشش دهد، درحالی‌که این نسبت برای گرید SN500 حدود ۷۸ درصد بوده است. بنابراین، محدودیت نسبی بیشتر عرضه در گرید SN150 موجب شده است این محصول در هفته مورد بررسی فشار تقاضای بالاتری را تجربه کند.

شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

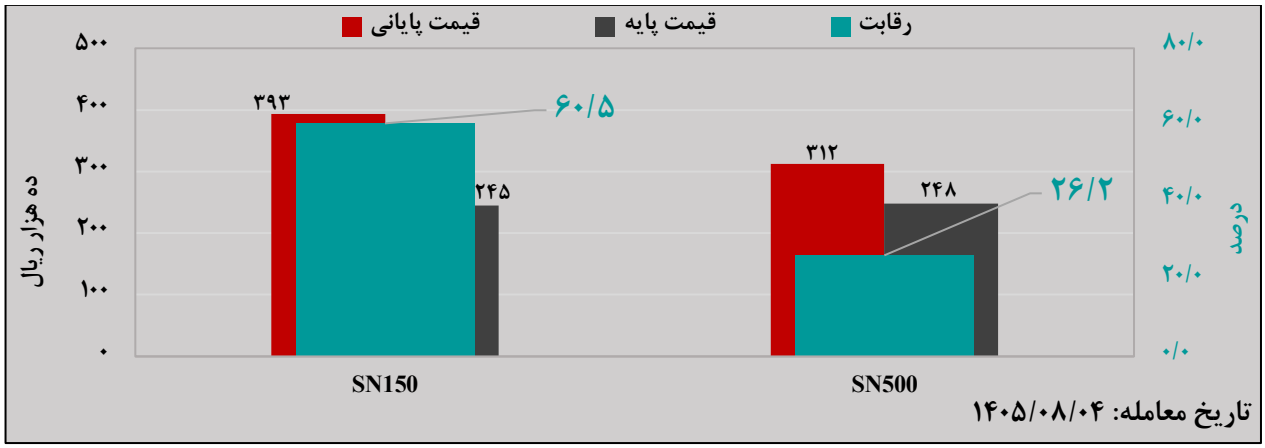

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایه و قیمت پایانی معاملات روغن پایه‌های شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که هر دو گرید SN150 و SN500، متناسب با فشار تقاضای موجود، با رقابت قیمتی مثبت مواجه شدند. در این میان، گرید SN150 به دلیل محدودیت نسبی بیشتر عرضه و فشار تقاضای بالاتر، رقابت

قابل‌توجه ۶۰/۵ درصدی نسبت به قیمت پایه را تجربه کرد و در نهایت با نرخ ۳۹۳ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. در مقابل، گرید SN500 با رقابت ۲۶/۲ درصدی و قیمت پایانی ۳۱۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به فروش رسید. بر این اساس، شدت بیشتر رقابت قیمتی در SN150 با محدودیت عرضه و فشار تقاضای بالاتر این گرید هم‌راستا بوده است.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

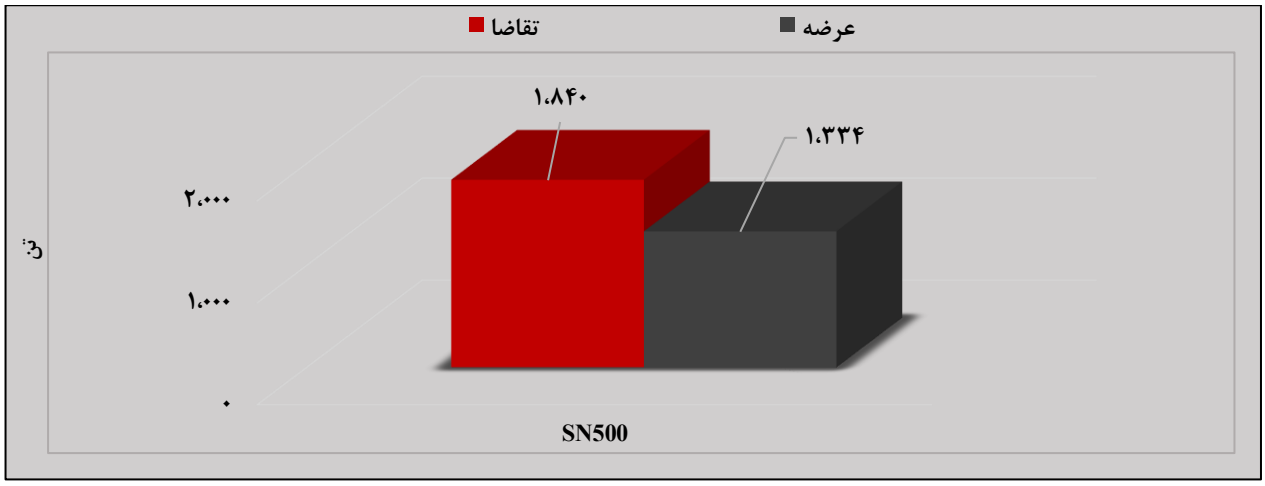

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۴-۳. روغن پایه؛ نفت سپاهان

شرکت نفت سپاهان در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، مطابق روال هفتگی، روغن پایه SN500 را در بورس کالای ایران و به میزان ۱,۳۳۴ تن عرضه کرد. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در مقابل این حجم عرضه، ۱,۸۴۰ تن تقاضا برای محصول مذکور به ثبت رسیده است؛ در نتیجه، عرضه SN500 با کسری ۵۰۶ تنی مواجه شد. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، تقاضای ثبت‌شده همچنان از حجم عرضه فراتر بود و روغن پایه SN500 تولیدی شرکت نفت سپاهان تحت فشار تقاضا قرار گرفت.

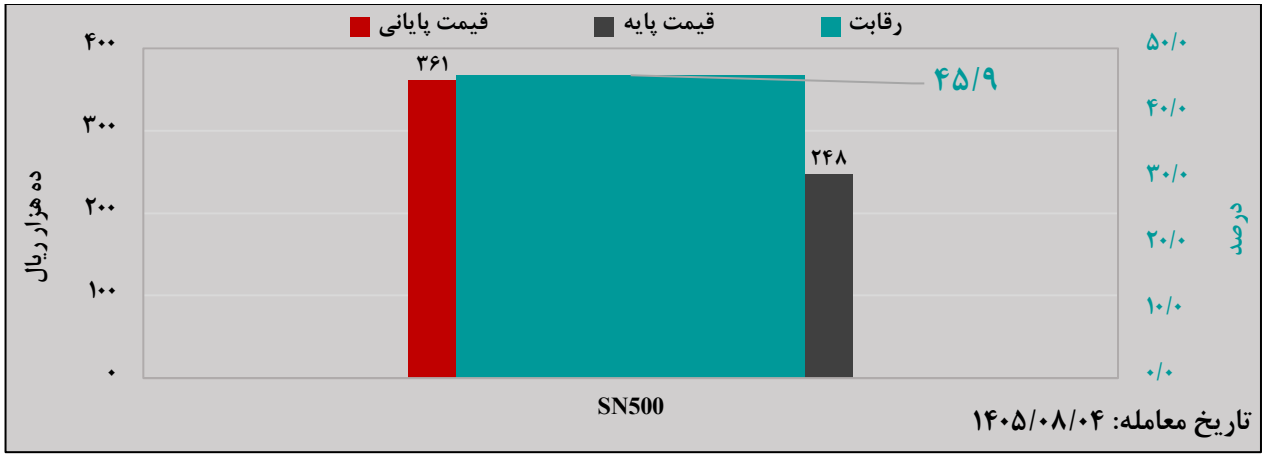
شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان در بورس کالای ایران طی هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که این محصول تحت تأثیر فشار تقاضا با رقابت قیمتی مثبت ۴۵/۹ درصدی مواجه شده است؛ به‌طوری‌که روغن پایه SN500 در نهایت با نرخ ۳۶۱ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. بر این اساس، تداوم کسری عرضه و شکل‌گیری رقابت قیمتی قابل‌توجه نشان‌دهنده استمرار فشار تقاضا بر این گرید و افزایش هزینه تأمین آن برای خریداران در هفته مورد بررسی است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات روغن پایه در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده تداوم فشار تقاضا و شکل‌گیری رقابت قیمتی مثبت در بخش عمده گریدهای عرضه‌شده بود؛ با این حال، شدت این فشار در میان تولیدکنندگان و گریدهای مختلف یکسان نبود. در شرکت‌های ایرانول، بهران و پارس، گرید SN150 به دلیل محدودیت نسبی بیشتر عرضه، در مقایسه با سایر گریدهای عرضه‌شده با فشار تقاضا و رقابت قیمتی بالاتری مواجه شد؛ به‌طوری‌که رقابت این گرید در نفت پارس به ۶۰/۵ درصد و در نفت ایرانول به ۵۰/۹ درصد رسید. در مقابل، SN350 ایرانول به دلیل تعادل عرضه و تقاضا بدون رقابت معامله شد و در سایر موارد، از جمله SN500 شرکت‌های پارس و سپاهان، تداوم کسری عرضه به شکل‌گیری رقابت‌های قیمتی قابل‌توجه انجامید. بر این اساس، شرایط معاملاتی هفته مورد بررسی حاکی از آن است که محدودیت عرضه در برخی گریدها، به‌ویژه SN150، عامل اصلی تشدید رقابت و افزایش هزینه تأمین روغن پایه برای مصرف‌کنندگان بوده است؛ موضوعی که ضرورت پایش مستمر تناسب عرضه گریدهای مختلف با نیاز بازار را برجسته می‌کند.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ توسط دو تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان) و نفت پارس، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضه‌ی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

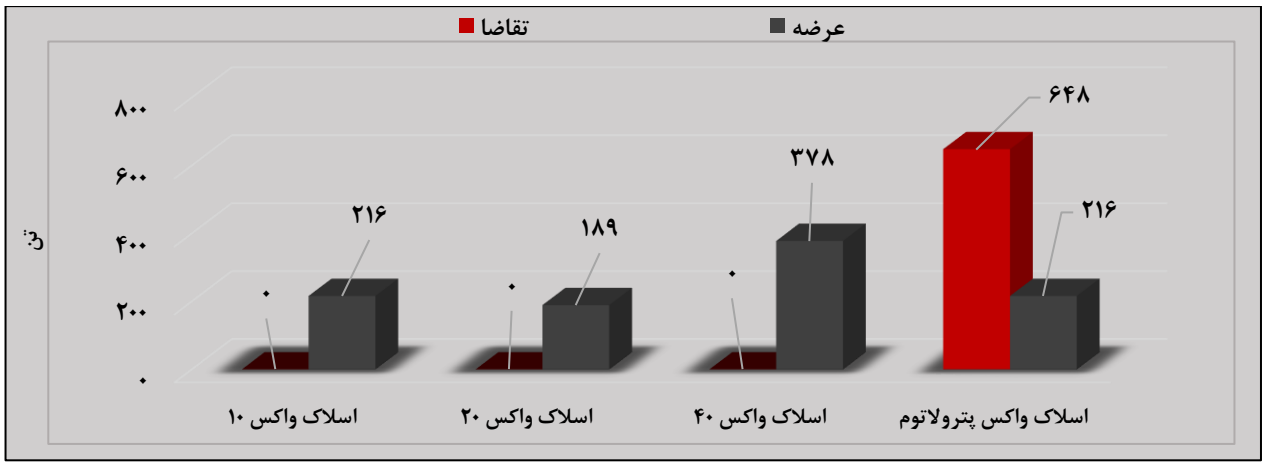
این مجموعه در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ پنج نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس ۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۱-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، چهار محصول شامل اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و اسلاک واکس پترولاتوم را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که اسلاک واکس ۴۰ با عرضه ۳۷۸ تن، بیشترین حجم عرضه را در میان محصولات عرضه‌شده به خود اختصاص داده است. پس از آن، اسلاک واکس ۱۰ و ، اسلاک واکس پترولاتوم هر یک با ۲۱۶ تن و اسلاک واکس ۲۰ با ۱۸۹ تن قرار دارند.

در سمت تقاضا، وضعیت معاملات حاکی از ضعف محسوس تقاضا برای سه گرید اسلاک واکس ۱۰، ۲۰ و ۴۰ است؛ به‌طوری‌که برای هیچ‌یک از این محصولات تقاضایی به ثبت نرسید و کل حجم عرضه‌شده آن‌ها بدون متقاضی باقی ماند. در مقابل، ، اسلاک واکس پترولاتوم با تقاضای قابل‌توجه ۶۴۸ تنی مواجه شد که در مقایسه با عرضه ۲۱۶ تنی آن، کسری عرضه ۴۳۲ تنی را به همراه داشت. به این ترتیب، تنها حدود ۳۳ درصد از تقاضای ثبت‌شده برای ، اسلاک واکس پترولاتوم از طریق عرضه موجود پوشش داده شد و بیش از ۶۶ درصد تقاضا بدون پاسخ باقی ماند. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، بازار محصولات عرضه‌شده توسط ایرانول تهران با دو وضعیت کاملاً متفاوت همراه بود؛ به‌گونه‌ای که در سه گرید اسلاک واکس، عدم جذب عرضه و در ، اسلاک واکس پترولاتوم، محدودیت عرضه در برابر تقاضای بالا مشاهده شد.

شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

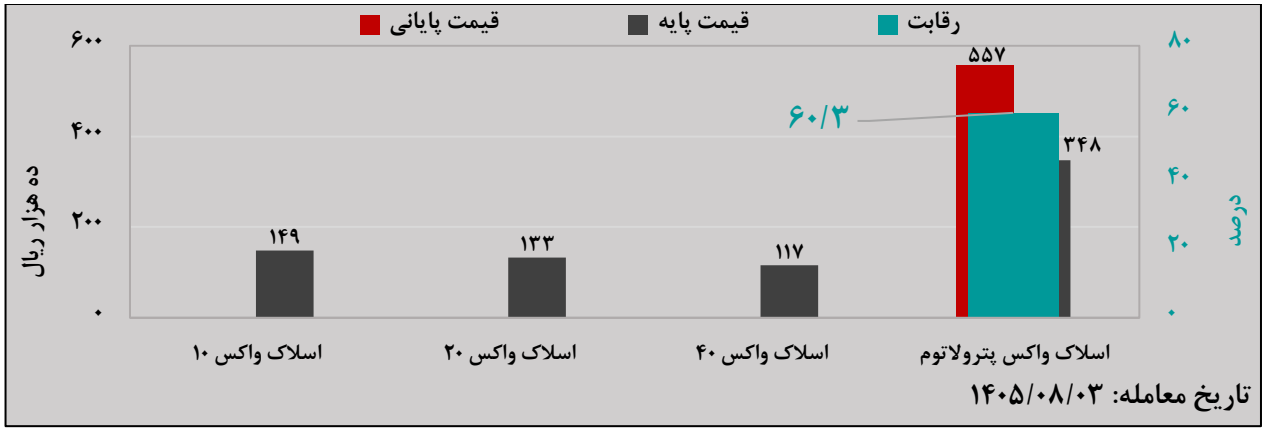

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات محصولات عرضه‌شده توسط شرکت نفت ایرانول تهران را نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی حاکی از آن است که در هفته اول آبان‌ماه

۱۴۰۵، از میان چهار محصول عرضه‌شده، برای سه گرید اسلاک واکس ۱۰، ۲۰ و ۴۰ به دلیل نبود تقاضا، معامله‌ای انجام نشد؛ بنابراین، رقابت قیمتی برای این محصولات موضوعیت نداشت. در مقابل، اسلاک واکس پترولاتوم با وجود عرضه ۲۱۶ تن، با تقاضای قابل‌توجهی مواجه شد و در پی این فشار تقاضا، رقابت قیمتی ۶۰/۳ درصدی را ثبت کرد؛ به‌طوری‌که قیمت پایانی آن به ۵۵۷ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم رسید. این وضعیت، در مقایسه با عدم استقبال از گریدهای مختلف اسلاک واکس، از تمرکز تقاضای بازار بر اسلاک واکس پترولاتوم و شدت بالای رقابت برای تأمین این محصول حکایت دارد.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

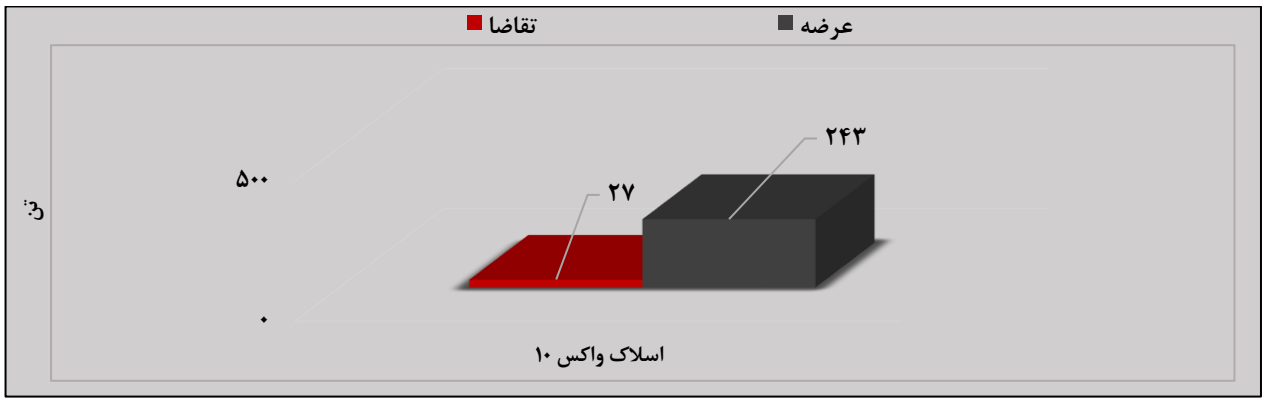

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول آبادان در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، اسلاک واکس ۱۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی مورد بررسی در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که این شرکت ۲۴۳ تن اسلاک واکس ۱۰ عرضه کرد، در حالی‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن تنها ۲۷ تن بود؛ بنابراین، این محصول با مازاد عرضه ۲۱۶ تنی مواجه شد. به این ترتیب، تنها حدود ۱۱ درصد از حجم عرضه‌شده با تقاضای ثبت‌شده پوشش داده شد و نزدیک به ۸۹ درصد آن بدون متقاضی باقی ماند. این وضعیت بیانگر ضعف محسوس سمت تقاضا و عدم جذب بخش عمده اسلاک واکس ۱۰ عرضه‌شده توسط ایرانول آبادان در هفته مورد بررسی است.

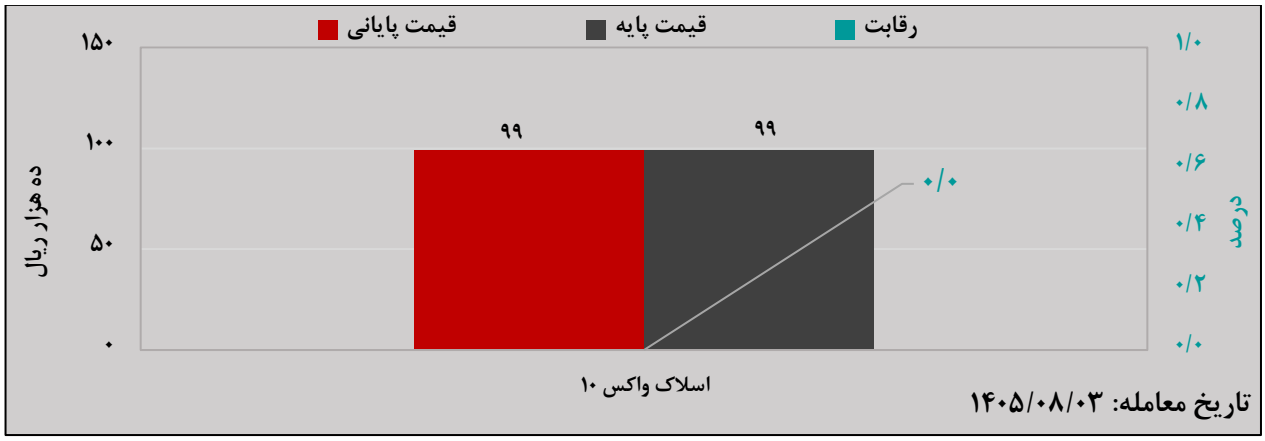
شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان را نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی حاکی از آن است که در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، با توجه به مازاد عرضه و نبود فشار مؤثر تقاضا، این محصول بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه، معادل ۹۹ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم، در بورس کالای ایران معامله شد.

شکل ۱۴. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

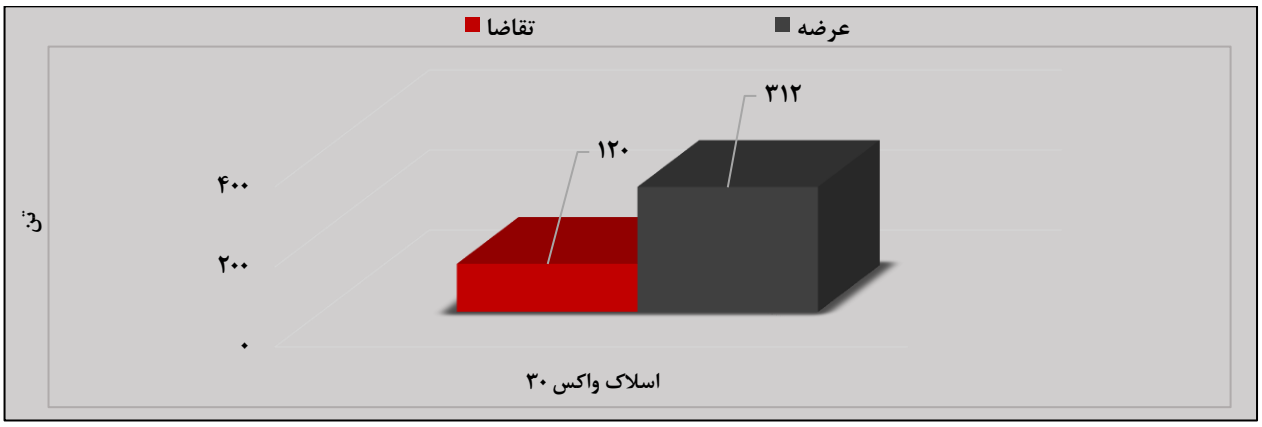

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۴. اسلاک واکس؛ نفت پارس

مجموعه نفت پارس در هفته اول آبان‌ماه سال ۱۴۰۵، اسلاک واکس ۳۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. بررسی وضعیت عرضه و تقاضای این محصول نشان می‌دهد که ۳۱۲ تن اسلاک واکس ۳۰ عرضه شد، در حالی‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن ۱۲۰ تن بود؛ در نتیجه، این محصول با مازاد عرضه ۱۹۲ تنی مواجه شد. بر این اساس، حدود ۶۲ درصد از حجم عرضه‌شده اسلاک واکس ۳۰ نفت پارس بدون متقاضی باقی ماند که اگرچه در مقایسه با هفته چهارم مهرماه از میزان مازاد عرضه کاسته شده است، همچنان بیانگر پایین‌تر بودن سطح تقاضا از حجم عرضه و تداوم مازاد عرضه در معاملات این گرید است.

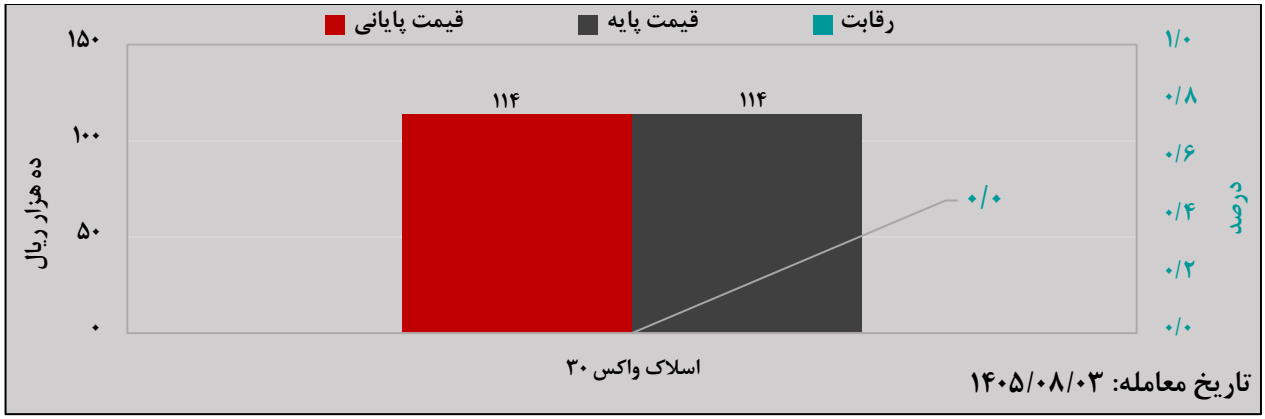
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت پارس؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس را نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی حاکی از آن است که در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، با توجه به محدود بودن تقاضای ثبت‌شده برای این محصول، رقابت قیمتی شکل نگرفت و اسلاک واکس ۳۰ بدون رقابت و در سطح قیمت پایه عرضه، معادل ۱۱۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم، در بورس کالای ایران معامله شد. بر این اساس، محدودیت تقاضا مانع از شکل‌گیری فشار قیمتی شد و قیمت نهایی معامله در سطح نرخ پایه باقی ماند.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

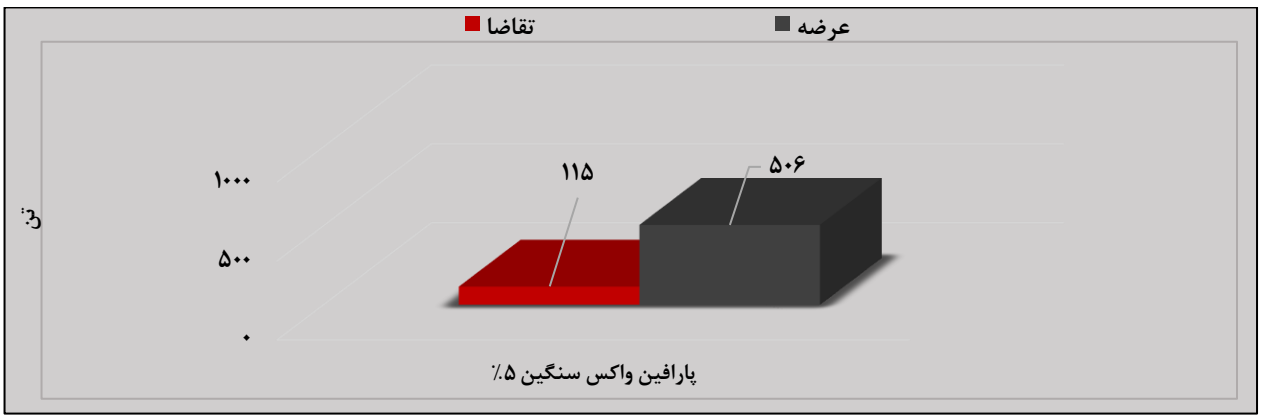

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، پارافین واکس سنگین ۵٪ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در این هفته، ۵۰۶ تن پارافین واکس سنگین ۵٪ عرضه شد، در حالی‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن تنها ۱۱۵ تن بود؛ بنابراین، این محصول با مازاد عرضه ۳۹۱ تنی مواجه شد. به این ترتیب، حدود ۷۷ درصد از حجم عرضه‌شده بدون متقاضی باقی ماند که بیانگر ضعف قابل‌توجه تقاضا و عدم جذب بخش عمده پارافین واکس سنگین ۵٪ عرضه‌شده توسط نفت سپاهان در هفته مورد بررسی است.

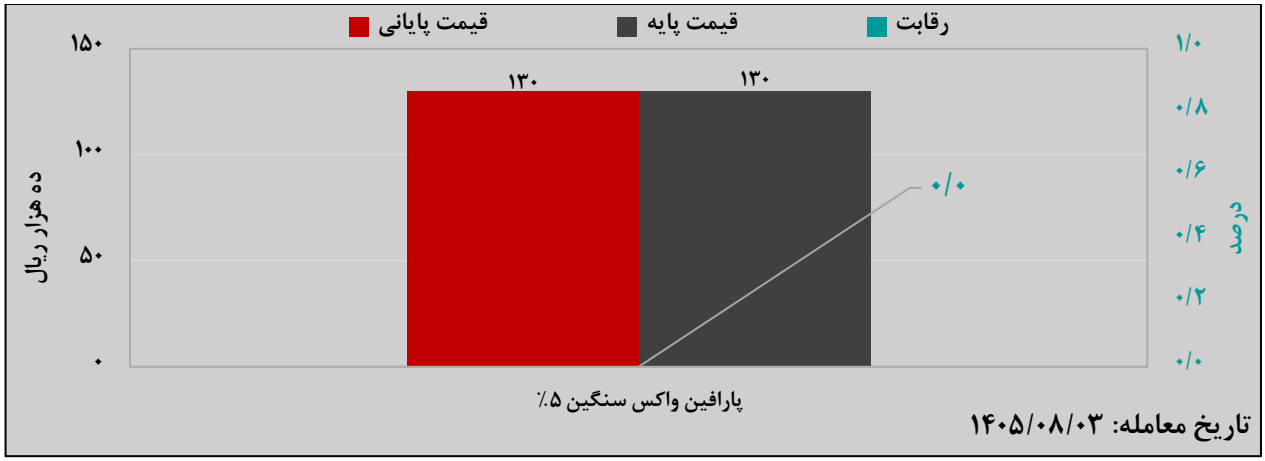
شکل ۱۷. وضعیت عرضه و تقاضای پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت پایانی معاملات و قیمت پایه عرضه پارافین واکس شرکت نفت سپاهان در بورس کالای ایران طی هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با توجه به مازاد عرضه و نبود فشار مؤثر تقاضا برای پارافین واکس سنگین ۵٪، این محصول بدون رقابت قیمتی معامله شد؛ به‌طوری‌که در نهایت، در سطح قیمت پایه عرضه، معادل ۱۳۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم، به فروش رسید. این وضعیت با مازاد عرضه قابل‌توجه این گرید همراه بود و بیانگر نبود فشار افزایشی بر قیمت معاملات در هفته مورد بررسی است.

شکل ۱۸. میزان رقابت قیمتی پارافین واکس سنگین ۵٪ شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول آبان ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده ضعف نسبی تقاضا و غلبه مازاد عرضه در بخش عمده محصولات عرضه‌شده بود. در میان گریدهای مختلف، تنها اسلاک واکس پترولاتوم ایرانول تهران با فشار تقاضای قابل‌توجه مواجه شد؛ به‌طوری‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن سه برابر حجم عرضه بود و رقابت قیمتی ۶۰/۳ درصدی را به دنبال داشت. در مقابل، سایر محصولات شامل اسلاک واکس‌های ۱۰، ۲۰ و ۴۰ ایرانول تهران، اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان، اسلاک واکس ۳۰ نفت پارس و پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان، همگی با مازاد عرضه مواجه شدند و بخش قابل‌توجهی از حجم عرضه‌شده آن‌ها بدون متقاضی باقی ماند. این شرایط در رفتار قیمتی معاملات نیز منعکس شد؛ به‌گونه‌ای که به‌جز اسلاک واکس پترولاتوم ایرانول تهران، سایر محصولات معامله‌شده بدون رقابت و در سطح قیمت پایه به فروش رسیدند. بر این اساس، بازار این محصولات در هفته مورد بررسی با ناهمگونی محسوس در وضعیت تقاضا همراه بود؛ به‌طوری‌که تقاضا بر یک محصول خاص متمرکز شد و در سایر گریدها، ضعف جذب عرضه مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی شد.

جمع‌بندی

بررسی معاملات چهار گروه اصلی خوراک و محصولات پالایشگاهی در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصولات از شرایط یکسانی در سمت عرضه و تقاضا برخوردار نبوده است. در حالی‌که برخی گروه‌ها با کاهش محسوس تقاضا و عدم جذب عرضه‌های موجود مواجه شدند، در گروهی دیگر، محدودیت عرضه در برابر تقاضای ثبت‌شده به

شکل‌گیری رقابت قیمتی و افزایش هزینه تأمین منجر شد. همچنین، در برخی محصولات اساساً عرضه‌ای در بورس انجام نشد. در ادامه، وضعیت هر یک از این گروه‌ها از منظر عرضه و تقاضا و رفتار قیمتی بررسی می‌شود.

۱. میعانات گازی

در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵، هیچ‌گونه عرضه‌ای از میعانات گازی در بورس انرژی ایران به ثبت نرسید. بنابراین، در بازه مورد بررسی امکان ارزیابی وضعیت تقاضا، میزان کسری یا مازاد عرضه و رفتار قیمتی این محصول در بستر معاملات بورس انرژی فراهم نبود. عدم حضور عرضه‌کنندگان در این هفته، میعانات گازی را از چرخه معاملات بورسی خارج کرد و بررسی تحولات بازار این محصول را به هفته‌های آتی موکول ساخت.

۲. وکیوم باتوم

بازار وکیوم باتوم در هفته اول آبان‌ماه با تغییر محسوس شرایط عرضه و تقاضا و حرکت از وضعیت کسری عرضه فراگیر در هفته چهارم مهرماه به سمت مازاد عرضه مواجه شد. در این هفته، در برابر ۱۷۹ هزار تن عرضه، تنها ۷۲ هزار تن تقاضا به ثبت رسید و در نتیجه، بازار با مازاد عرضه ۱۰۷ هزار تنی همراه بود. بخش عمده این مازاد به عدم جذب کامل عرضه‌های پالایشگاه‌های اصفهان و آبادان مربوط می‌شد؛ به‌گونه‌ای که برای عرضه آبادان اساساً تقاضایی ثبت نشد. کاهش تقاضای مؤثر در این بازار در رفتار قیمتی معاملات نیز منعکس شد و تمامی عرضه‌های معامله‌شده، بدون رقابت و در سطح قیمت پایه به فروش رسیدند. بر این اساس، بازار وکیوم باتوم در هفته مورد بررسی تحت تأثیر غلبه عرضه بر تقاضا و کاهش تمایل رقابتی خریداران قرار داشت.

۳. روغن پایه

برخلاف وضعیت وکیوم باتوم، معاملات روغن پایه در هفته اول آبان‌ماه همچنان با فشار تقاضا و رقابت قیمتی مثبت در بخش عمده گریدهای عرضه‌شده همراه بود. اگرچه شدت این فشار میان تولیدکنندگان و گریدهای مختلف تفاوت داشت، گرید SN150 در شرکت‌های ایرانول، بهران و پارس به دلیل محدودیت نسبی بیشتر عرضه، رقابت بالاتری را تجربه کرد؛ به‌طوری‌که رقابت آن در نفت پارس به ۶۰/۵ درصد و در نفت ایرانول به ۵۰/۹ درصد رسید. همچنین، روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان با وجود حجم عرضه قابل‌توجه، به دلیل ثبت تقاضای بالاتر از عرضه، رقابت ۴۵/۹ درصدی را تجربه کرد. در مقابل، تنها گرید SN350 ایرانول به دلیل تعادل میان عرضه و تقاضا، بدون رقابت معامله شد. در مجموع، تداوم کسری عرضه در بخش قابل‌توجهی از گریدها، به‌ویژه SN150، زمینه‌ساز افزایش قیمت نهایی معاملات و تشدید هزینه تأمین روغن پایه برای مصرف‌کنندگان بود.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته اول آبان‌ماه عمدتاً تحت تأثیر ضعف تقاضا و مازاد عرضه قرار داشت؛ با این حال، وضعیت اسلاک واکس پترولاتوم ایرانول تهران از سایر محصولات متمایز بود. در این میان، پترولاتوم با ثبت تقاضایی سه‌برابر حجم عرضه و رقابت قیمتی ۶۰/۳ درصدی، تنها محصولی بود که فشار تقاضای قابل‌توجه و افزایش قیمت نسبت به نرخ پایه را تجربه کرد. در مقابل، برای سه گرید اسلاک واکس ۱۰، ۲۰ و ۴۰ ایرانول تهران تقاضایی به ثبت نرسید و سایر محصولات، شامل اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان، اسلاک واکس ۳۰ نفت پارس و پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت

سپاهان نیز با مازاد عرضه مواجه شدند. در نتیجه، به‌جز پترولاتوم، سایر محصولات معامله‌شده بدون رقابت و در سطح قیمت پایه به فروش رسیدند. این وضعیت نشان می‌دهد که تقاضا در این گروه کالایی به‌صورت نامتوازن توزیع شده و ضعف جذب عرضه در اغلب گریدها، مانع از شکل‌گیری فشار افزایشی بر قیمت معاملات شده است.

در مجموع، بررسی بازار خوراک و محصولات پالایشگاهی در هفته اول آبان‌ماه ۱۴۰۵ بیانگر واگرایی شرایط معاملاتی میان گروه‌های مختلف کالایی است. از یک‌سو، بازار وکیوم باتوم و بخش عمده اسلاک واکس و پارافین واکس با مازاد عرضه، ضعف تقاضا و توقف رقابت قیمتی مواجه بودند و در سوی دیگر، روغن پایه به دلیل محدودیت نسبی عرضه در برخی گریدها، همچنان با فشار تقاضا و رقابت‌های قیمتی قابل‌توجه همراه شد. عدم عرضه میعانات گازی نیز موجب شد این محصول در هفته مورد بررسی از چرخه معاملات بورس انرژی خارج بماند. بر این اساس، نمی‌توان از یک روند واحد برای کل بازار محصولات پالایشگاهی سخن گفت؛ بلکه شرایط هفته مورد بررسی بیش از هر چیز بر اهمیت پایش تفکیکی هر محصول و گرید، متناسب با وضعیت عرضه و تقاضای آن، تأکید دارد. تفاوت در میزان جذب عرضه‌ها و شدت رقابت قیمتی، همچنان یکی از عوامل تعیین‌کننده در تغییر هزینه تأمین مواد اولیه و شرایط فعالیت صنایع پایین‌دستی به شمار می‌رود.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: http://www.opex.ir

Contact information: http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus